GAZETA ŻŁOBKOWA

NR 12 / 2024

Drodzy Rodzice,

grudzień to magiczny miesiąc. To miesiąc pełen radości, rodzinnej bliskości i świątecznej magii. Jestem pełna wdzięczności za to, ze możemy razem celebrować ten wyjątkowy czas. Mam nadzieję, że Wasz bilans życiowych i zawodowych doświadczeń jest tak jak u nas bardzo satysfakcjonujący i budujący. Cieszymy się bardzo ze wszystkich sukcesów naszych małych podopiecznych a Waszych dzieci: pierwszych kroków i słów, budowania pierwszych zdań, każdego uśmiechu i wybuchu ich dziecięcej radości. Z wielkim entuzjazmem też wkraczamy w Nowy Rok. Jestem przekonana, że przyniesie nam wiele dobrych chwil ponieważ praca dla Waszych dzieci i dla Was jest dla nas misją, w której największą wartością jest miłość do dziecka.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia chciałabym, w imieniu własnych oraz wszystkich naszych pracowników, złożyć Wam najserdeczniejsze życzenia zdrowia, miłości bliskich, domowego ciepła i licznych spotkań rodzinnych przy wspólnym stole. Niech magia świat wypełni Wasze domy i serca a nadchodzący 2025 rok przyniesie Wam tylko dobre i miłe chwile.
W tej gazetce ciekawy artykuł o podstawach edukacji Montessori.

Elżbieta Orzechowska – Filipczyk
Dyrektor Żłobka Miejskiego
w Jaworznie

PODSTAWY MONTESSORI

Metoda Montessori to skuteczne, pełne szacunku i empatii podejście do rodzicielstwa i nauczania, które od prawie 40 lat pomaga opiekunom dzieci, nauczycielom i rodzicom w codziennych trudnościach i zmaganiach, pojawiających się w domach i szkołach. Pedagogika Montessori stawia na stworzenie odpowiedniego środowiska, które umożliwi dzieciom swobodne eksplorowanie i uczenie się poprzez doświadczenie. Środowisko to powinno być przyjazne dla dzieci, spokojne, uporządkowane i pełne odpowiednio dobranych materiałów dydaktycznych.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA MONTESSORI

- asertywne podejście do dziecka,
- zachowanie równowagi między uprzejmością a stanowczością
- postrzeganie dzieci źle zachowujących się jako dzieci zniechęconych,
- niestosowanie kar i nagród,
- koncentracja na rozwiązaniach problemu
- postrzeganie błędów jako doświadczeń.

PEDAGOGIKA MARII MONTESSORI

Metoda Montessori wywodzi się od przeprowadzonych badań nad dziećmi z problemami psychicznymi, ale późniejszym okresie metoda ta została rozszerzona na badanie edukacji dla wszystkich dzieci.

Według Montessori dziecko jest określane jako kompletny byt, zdolny do rozwijania twórczej energii i posiadający predyspozycje moralne (np. do miłości), które to cechy zostały zduszone przez osoby dorosłe.

ELEMENTY FILOZOFII MARII MONTESSORI

1. FAZY SENSYTYWNE (WRAŻLIWE) U DZIECI.

W praktyce i obserwacjach dokonanych przez Marię Montessori pojawia się stwierdzenie, że dzieci do 3 roku życia chłoną cały otaczający świat bezkrytycznie jak gąbki. Tak dzieje się z tym, co widzą jak i z zachowaniami i emocjami, które zaobserwują.

Stąd badaczka kładła duży nacisk na odpowiednie warunki otoczenia w tej fazie rozwoju dziecka. Powyższą obserwację potwierdzają obecne badania nad mózgiem, które mówią, że do 3 roku życia u dziecka tworzy się najwięcej nowych połączeń mózgowych tak zwanych synaps.

Montessori uważała, że dzieci do 6 roku życia także nadal chłoną, ale już mają pełne zdolności kognitywne (są to głównie procesy związane z silną aktywnością układu nerwowego), które pomagają im pewne informacje sortować, oddzielać i wybierać. Te dwa okresy składają się na fazę sensytywną rozwoju czyli chłonięcia informacji bez ich krytycznej oceny.

2. PODĄŻAJ ZA DZIECKIEM.

Maria Montessori zwracała również ogromną uwagę na obserwację dziecka i podążanie za nim oraz za tym co je interesuje w danej fazie rozwoju.

Dzieci od 0 - 1,5 roku znajdują się w fazie konkretnie zorientowanej z ruchem i wykształcaniem umiejętności motorycznych. Od 1,5 roku do 3 roku życia to faza na porządkowanie i ogólnie na grzeczność. Dzieci lubią coś wtedy układać. To dobry czas aby nauczyć ich zwrotów grzecznościowych.

Od 3 do 6 roku fazą charakterystyczną jest faza sensoryczna. Z obserwacji tej badaczki wypływały wnioski, że zdolność pisania i czytania wykształca się w dziecku właśnie w trakcie tej fazy rozwoju już około w 4 roku a umysł matematyczny wykształca się po 4 roku życia.

To wiąże się z obserwowaniem dziecka na co może ono być już zorientowane i taki materiał do pracy mu proponujemy.

Z podążaniem za dzieckiem wiąże się też pojawienie się tzw. fenomenu Montessori czyli tak zwana polaryzacja uwagi. Otóż dzieci wykazują możliwość długiego skupienia uwagi na jednej czynności jeśli wstrzelimy się w gotowość dziecka do robienia właśnie tej konkretnej aktywności.

3. WOLNOŚĆ WYBORU DZIECKA W USTALONYCH MU GRANICACH.

Dzieci mają możliwość wolnego wyboru materiału, z którym pracują w ustalonych granicach na określonych warunkach. Mają wolność wyboru ponadto, gdzie będą pracowały z kim, jak długo oraz w jakiej formie.

Bardzo ważne aby był to swobodny wybór dziecka ale nie jego swawola.

4. ZRÓŻNICOWANIE WIEKOWE DZIECI W GRUPIE.

Jak można zaobserwować w grupach przedszkolnych funkcjonują dzieci od 2,5 do 6 roku razem aby uczyć się od siebie: starsze opiekują się młodszymi a młodsze uczą się od starszych poprzez ich naśladownictwo. W szkołach podstawowych zauważamy również, że klasy od 1 do 3 często zajmują razem wspólną, wydzieloną przestrzeń szkolną.

5. PRACA Z DZIECKIEM BEZ STOSOWANIA KAR I NAGRÓD.

Dzieci będą się rozwijać w sposób naturalny i swobodny, kiedy dorosły nie będzie ich motywował zewnętrznie bez względu na konsekwencje czy gratyfikacje.

6. SAMODZIELNOŚĆ i DECYZYJNOŚĆ PO STRONIE DZIECKA.

„Pozwól mi to zrobić samodzielnie”

Metoda ta daje całościowo więcej możliwości dziecku do wyćwiczenia samodzielności a poprzez dawanie im wyboru rozwijamy ich decyzyjność.

7. PRACA Z MATERIAŁEM ZAMIAST ZABAWEK.

Praca z materiałem jest zwykle pracą indywidualną lub w małych grupach. Nauczyciel wprowadza dziecko w pracę z materiałem. W przedszkolu „montesoriańskim” jest praca tyko na materiałach ponieważ w takich placówkach nie ma zabawek. Jeśli materiał jest dobrze zaprezentowany to jest dla dzieci atrakcyjny. Materiał jest jak najbardziej naturalny,

kolorystycznie stonowany i w miarę możliwości jak najlepszej jakości. Materiał też jest tak dobierany, by praca z nim odpowiadała podstawie programowej. Nie umniejsza to zupełnie jakości tych zajęć. Wręcz przeciwnie ponieważ przede wszystkim pobudza dziecko do kreatywności i pomysłowości.

Ułożenie materiału i pomieszczeń jest też przemyślane. Kolory ścian stonowane szare lub białe. Ponadto panuje tu minimalizm, prostota, estetyka. Otoczenie powinno być dostosowywane do potrzeb dzieci na sali. Wszystko po to, by na dziecko oddziaływało jak najmniej bodźców zewnętrznych. Dzieci w tak przygotowanym otoczeniu nie tęsknią specjalnie jakoś za zwykłymi zabawkami, zwłaszcza że często mają je w domach. Nie bawią się nimi tak długo, jak długo potrafią pracować z materiałami Montessori. Maria Montessori twierdziła, że z szacunku do dziecka, nie należy go mamić substytutami. Dodatkowo Maria Montessori uważała, że dziecko od początku pracuje, nawet gdy wydaje się nam, że się „tylko bawi". Jego mózg wtedy intensywnie pracuje i rozwija się. Na przykład przesypując kaszę z jednego naczynia do drugiego, ćwiczy koordynację ręka - oko, rozwija zmysł słuchu, czuje ciężar naczynia.

8. NAUCZYCIEL - OD NIEGO ZACZYNA SIĘ ZMIANA.

To taki nauczyciel, który jest gotowy zejść z piedestału, towarzyszyć dziecku i je obserwować. To nauczyciel, który nie ingeruje w aktywności dziecka i nie narzuca mu swojego zdania, nie organizuje jego czasem i nie podejmuje za niego żadnych decyzji.

9. RAMOWY PLAN DNIA.

Dzieci absolutnie powinny znać swój ramowy plan dnia i powinny być wdrażane do samodzielnego przestrzegania jego ram. Tak ułożony i systematycznie powtarzający się rytm dnia daje nie tylko poczucie przewidywalności ale także staje się naturalnym zapalnikiem do lepszego samodzielnego zarządzania swoim czasem przez dziecko.

Podsumowując możemy stwierdzić, że metoda Montessori kładzie nacisk na stworzenie środowiska sprzyjającego naturalnemu rozwojowi dziecka, umożliwiając mu odkrywanie własnych zainteresowań i rozwijanie pełnego potencjału.

W metodyce Montessori istotne jest, aby dzieci miały swobodę wyboru i przy tym kontrolę nad własnym procesem nauki. Nauczyciel, opiekun czy rodzic pełni w ich życiu rolę przewodnika i obserwatora, który wspiera je w indywidualnym rozwoju.

Edukacja Montessori jest bardzo silna w rozwijaniu poczucia wolności i samodzielnej pracy. Jednak sytuacje nie zawsze są takie. Nastawienie, które zapewnia, może być cenne w pewnych aspektach, ale z drugiej strony może również utrudniać współpracę w grupach i pracę pod surowym autorytetem. W rezultacie uczniowie Montessori mogą mieć ograniczone możliwości rozwijania podstawowych umiejętności współpracy, które są bardzo cenne w sytuacjach z życia codziennego. Może to sprawić, że będą mniej przygotowani na wyzwania, z którymi mogą się spotkać po latach szkolnych.